TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. kovo 26 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa – Teisinė valstybė – Veiksminga teisminė apsauga Sąjungos teisei priklausančiose srityse – Teisėjų nepriklausomumo principas – Nacionaliniams teisėjams taikoma drausminė tvarka – Teisingumo Teismo jurisdikcija – SESV 267 straipsnis – Priimtinumas – Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimui reikalingas išaiškinimas – Sąvoka“

Sujungtose bylose C-558/18 ir C-563/18

dėl *Sąd Okręgowy w Łodzi* (Lodzės apygardos teismas, Lenkija) (C-558/18) ir *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas, Lenkija) (C-563/18) 2018 m. rugpjūčio 31 d. ir 2018 m. rugsėjo 4 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2018 m. rugsėjo 3 d. ir 2018 m. rugsėjo 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų dviejų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Miasto Łowicz

prieš

Skarb Państwa – Wojewoda Łódzki,

dalyvaujant:

Prokurator Generalny, atstovaujamam *Prokuratura Krajowa* (iš pradžių *Prokuratura Regionalna w Łodzi*),

Rzecznik Praw Obywatelskich (C-558/18),

ir

Prokurator Generalny, atstovaujamas *Prokuratura Krajowa* (iš pradžių *Prokuratura Okręgowa w Płocku*) (C-563/18),

prieš

VX,

WW,

XV (C-563/18)

* Proceso kalba: lenkų.

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro teismo pirmininkas K. Lenaerts, teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai A. Prechal (pranešėja), M. Vilaras, E. Regan, P. G. Xuereb ir L. S. Rossi, teisėjai M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C. Toader, K. Jürimäe, C. Lycourgos ir N. Piçarra,

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. birželio 18 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Skarb Państwa – Wojewoda Łódzki*, atstovaujamo J. Zasada ir L. Jurek,

– *Prokurator Generalny*, atstovaujamo *Prokuratura Krajowa*, atstovaujamos A. Reczka, S. Bańko, B. Górecka, J. Szubert ir P. Tarczyński

– *Rzecznik Praw Obywatelskich*, atstovaujamo M. Taborowski ir M. Wróblewski,

– Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna ir P. Zwolak, padedamų advokato W. Gontarski,

– Latvijos vyriausybės, atstovaujamos I. Kucina ir V. Soņeca,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir C. S. Schillemans,

– Europos Komisijos, atstovaujamos K. Herrmann ir H. Krämer,

– ELPA priežiūros institucijos, atstovaujamos I. O. Vilhjálmsdóttir ir C. Howdle,

susipažinęs su 2019 m. rugsėjo 24 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti, pirma, nagrinėjant *Miasto Łowicz* (Lovičiaus miestas, Lenkija) ir *Skarb Państwa – Wojewoda Łódzki* (Valstybės iždas, atstovaujamas Lodzės vaivados, Lenkija, toliau – Valstybės iždas) ginčą dėl reikalavimo sumokėti valstybės dotacijas (byla C-558/18), ir, antra, nagrinėjant baudžiamąją bylą, iškeltą VX, WW ir XV dėl dalyvavimo pagrobimuose siekiant turtinės naudos (byla C-563/18).

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

3 Kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje C-558/18, Lovičiaus miestas Valstybės iždui *Sąd Okręgowy w Łodzi* (Lodzės apygardos teismas, Lenkija) pareiškė ieškinį, siekdamas, kad taikant 2003 m. lapkričio 13 d. *ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* (Vietos valdžios institucijų pajamų įstatymas) (*Dz. U.*, 2018 m., 317 pozicija) jam būtų pervesta 2 357 148

Lenkijos zlotų (PLN) (apie 547 612 EUR) suma; ši suma turėtų būti pervesta kaip dotacijos, skirtos minėto miesto išlaidoms, patirtoms 2005–2015 m. vykdant tam tikras viešojo administravimo užduotis, padengti.

4 Valstybės iždui pateikus prieštaravimą, pirmoje pagrindinės bylos nagrinėjimo stadijoje išduotas mokėjimo įsakymas neteko vykdomosios galios ir šiuo metu byla nagrinėjama taikant įprastą procedūrą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad, atsižvelgiant į per minėtą procedūrą surinktus įrodymus, yra didelė tikimybė, kad sprendimas, kurį jo prašoma priimti, bus nepalankus Valstybės iždui.

5 Kiek tai susiję su byla C-563/18, iš *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas, Lenkija) nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad VX, WW ir XV šiame teisme yra iškelta baudžiamoji byla dėl to, kad atitinkamai 2002 ir 2003 m. jie, siekdami turtinės naudos, dalyvavo dviejuose pagrobimuose atimant laisvę. VX, WW ir XV, kurie pripažino inkriminuojamas veikas ir bendradarbiavo su teisėsaugos institucijomis, paprašė suteikti „specialiųjų liudytojų“ („mały świadek koronny“) statusą, todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės taikyti išimtines bausmę švelninančias aplinkybes, kaip numatyta pagal Baudžiamojo kodekso nuostatas.

6 Prašymuose priimti prejudicinį sprendimą reiškiami nuogąstavimai, kad dėl konkretaus kiekvieną iš pagrindinių bylų nagrinėjančio teisėjo gali būti pradėta drausminė procedūra, jeigu jis nuspręstų taip, kaip nurodyta atitinkamai šio sprendimo 4 ir 5 punktuose.

7 Šiuos nuogąstavimus iš esmės lemia tai, kad dėl kai kurių Lenkijoje neseniai padarytų teisės aktų pakeitimų nebeužtikrinamas teisėjams taikomų drausminių procedūrų objektyvumas ir nešališkumas, o tai gali turėti įtakos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nepriklausomumui.

8 Šiuo klausimu minėti teismai mano, pirma, kad problemų kyla dėl *Izba Dyscyplinarna Sądu Nawyższego* (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegija, Lenkija), kuri tame teisme naujai įsteigta remiantis 2017 m. gruodžio 8 d. *ustawa o Sądzie Najwyższym* (Aukščiausiojo Teismo įstatymas) (*Dz. U.*, 2018 m., 5, 650, 771, 847, 848, 1045, 1443 pozicijos) ir pagal tą patį įstatymą turi nagrinėti teisėjams iškeltas drausmės bylas kartais kaip pirmoji, kartais kaip apeliacinė instancija.

9 Iš tiesų šios Drausmės bylų kolegijos teisėjus *Krajowa Rada Sądownictwa* (Nacionalinė teisėjų taryba, Lenkija) siūlymu paskyrė Respublikos Prezidentas. Dėl 2017 m. gruodžio 8 d. *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Nacionalinės teisėjų tarybos įstatymas ir kai kurie kiti įstatymai; *Dz. U.*, 2018 m., 3 pozicija) neseniai padarytų 2011 m. gegužės 12 d. *ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (Nacionalinės teisėjų tarybos įstatymas; *Dz. U.*, 2011 m., 714 pozicija) pakeitimų Nacionalinė teisėjų taryba, kurios 15 narių, turinčių teisėjo statusą, dabar skiriami *Sejm* (Seimas), o ne renkami, kaip anksčiau, iš savo tarpo, nebėra nuo politinės valdžios nepriklausomas organas.

10 Antra, taip naujai sudaryta Nacionalinė teisėjų taryba pati tapo kvazidrausmine institucija, nes turi kompetenciją nagrinėti skundus dėl teismų pirmininkų sprendimų dėl teisėjo perkėlimo į kitą teismo skyrių. Be to, nemažai teismų pirmininkų buvo skirti dabartinio teisingumo ministro, o kai kurie iš jų buvo išrinkti Nacionalinės teisėjų tarybos nariais.

11 Trečia, naujomis 2001 m. liepos 27 d. *ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Bendrosios kompetencijos teismų organizavimo įstatymas) (*Dz. U.*, 2018 m., 23, 3, 5, 106, 138, 848, 1000, 1045, 1443, 771 pozicijos) nuostatomis, reglamentuojančiomis bendrosios kompetencijos teismų teisėjams taikytiną drausminę procedūrą, teisingumo ministrui, kuris kartu vykdo generalinio prokuroro funkciją, buvo suteikta beveik neribota galia šioje srityje.

12 Iš tiesų teisingumo ministras turi kompetenciją, pirma, skirti drausmės bylose kaltintoją, kuris bus atsakingas už bendrosios kompetencijos teismų teisėjų bylas, antra, inicijuoti tyrimo procedūras, o jei kaltintojas drausmės bylose atsisakytų pradėti drausminę procedūrą – priversti jį pradėti tokią procedūrą, trečia, *ad hoc* skirti kaltintoją drausmės bylose konkrečiai bylai nagrinėti ir, ketvirta, skirti apeliaciniame teisme drausmės teisėjo pareigas turinčius eiti teisėjus.

13 Be to, tokiai teisingumo ministro galiai daryti didelę įtaką nėra nustatytos tinkamos garantijos. Pirma, teisės aktuose pateiktas pažeidimų, už kuriuos teisėjams gali būti skirtos drausminės nuobaudos, apibrėžimas yra nekonkretus. Antra, drausminės procedūros gali būti vykdomos net tada, kai tiriamas teisėjas ar jo atstovas nedalyvauja dėl pateisinamos priežasties. Trečia, dabar tokiose procedūrose gali būti naudojami neteisėtai gauti įrodymai. Ketvirta, nenumatyta jokios garantijos dėl drausminės procedūros trukmės. Penkta, per penkerius metus nuo drausminės procedūros užbaigimo arba sprendimo paskelbimo teisingumo ministras gali prašyti ją atnaujinti, jei paaiškėja naujų aplinkybių.

14 Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai mano, kad tokios drausminės procedūros yra teisėkūros ir vykdomajai valdžiai suteikta priemonė atsikratyti teisėjų, kurių sprendimai joms nepalankūs, o tokios šiems teisėjams taikomos procedūros perspektyvos atgrasomasis poveikis gali turėti įtakos teismo sprendimams, kuriuos jie turi priimti.

15 Šių teismų nuomone, iš viso to, kas išdėstyta, matyti, jog tam, kad kiekvienas iš jų galėtų priimti sprendimą savo nagrinėjamoje pagrindinėje byloje, pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar minėtos nacionalinės normos, reglamentuojančios teisėjams taikomą drausminę tvarką, kelia grėsmę jų nepriklausomumui, taip atimdamos iš atitinkamų teisės subjektų ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje garantuojamą teisę į veiksmingą teisminę apsaugą. Pagal šią nuostatą, siejamą su ESS 2 straipsniu ir 4 straipsnio 3 dalimi, iš tiesų reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, kad institucijos, kurios, kaip ir prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai, gali priimti sprendimus dėl klausimų, susijusių su Sąjungos teisės taikymu ar aiškinimu, atitiktų teisei į veiksmingą teisminę apsaugą nustatytus reikalavimus; iš jų ypač svarbus yra minėtų institucijų nepriklausomumo reikalavimas.

16 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Okręgowy w Łodzi* (Lodzės apygardos teismas) ir *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylų nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui po vieną prejudicinį klausimą.

17 *Sąd Okręgowy w Łodzi* (Lodzės apygardos teismas) pateiktas prejudicinis klausimas suformuluotas taip:

„Ar Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad joje numatytai valstybių narių pareigai nustatyti teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse, prieštarauja nuostatos, kuriomis labai padidinama teisėjams Lenkijoje pradedamų drausminių procedūrų nepriklausomumo pažeidimo rizika dėl:

1) politinio poveikio vykdant drausmines procedūras;

2) rizikos, kad drausminės priemonės bus skiriamos siekiant vykdyti politinę teismų sprendimų turinio kontrolę; ir

3) galimybės teisėjams pradedamuose drausminėse procedūrose naudoti neteisėtai gautus įrodymus?“

18 O *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas) pateikė Teisingumo Teismui tokį klausimą:

„Ar Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad joje numatytai valstybių narių pareigai nustatyti teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinti veiksmingai teisminei apsaugai Sąjungos teisei priklausančiose srityse, prieštarauja nuostatos, kuriomis pašalinamos

Lenkijoje prieš teisėjus pradedamų drausminių procedūrų nepriklausomumo garantijos darant politinę įtaką drausminių procedūrų eigai ir didinant riziką, kad drausminės priemonės bus skiriamos siekiant vykdyti politinę teismų sprendimų turinio kontrolę?“

Procesas Teisingumo Teisme

19 2018 m. spalio 1 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-558/18 ir C-563/18 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas sprendimas.

20 Per rašytinę proceso Teisingumo Teisme dalį *Sąd Okręgowy w Łodzi* (Lodzės apygardos teismas) 2018 m. gruodžio 7 ir 11 d. laiškais, o *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas) 2018 m. spalio 30 d. ir gruodžio 12 d. laiškais informavo Teisingumo Teismą, kad abu prejudicinius klausimus minėtose bylose pateikę teisėjai gavo kaltintojo bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausmės bylose pavaduotojo šaukimą kaip liudininkams atvykti į apklausą dėl motyvų, paskatinusių juos pateikti tuos klausimus, ir dėl tariamos grėsmės teisėjų nepriklausomumui, kylančios dėl to, kad du atitinkami teisėjai savo nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmė nesavarankiškai.

21 Tuose laiškuose abu prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai taip pat pažymi, pirma, kad per minėtas apklausas atitinkamiems teisėjams buvo užduoti su pasitarimų slaptumu susiję klausimai. Antra, abu teisėjai gavo kaltintojo drausmės bylose pavaduotojo nurodymą pateikti rašytinį paaiškinimą dėl galimo „teisėjo įgaliojimų viršijimo“ dėl to, kad šiuos prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikė nesilaikydami SESV 267 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

22 Dokumentais, kuriuos Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2019 m. gruodžio 24 d., 2020 m. vasario 13 d. ir kovo 2 d., *Rzecznik Praw Obywatelskich* (Ombudsmenas, Lenkija) paprašė atnaujinti žodinę proceso dalį.

23 Grįsdamas 2019 m. gruodžio 24 d. prašymą Ombudsmenas teigia, kad savo išvadoje generalinis advokatas manė, jog šie prašymai priimti prejudicinį sprendimą turi būti pripažinti nepriimtinais iš esmės dėl to, kad Teisingumo Teismas neturi pakankamai faktinės ir teisinės informacijos, kad galėtų dėl šių prašymų priimti sprendimą ir nustatyti, ar valstybės narės nevykdė pareigos užtikrinti teisėjų nepriklausomumą. Šiomis aplinkybėmis reikia, kad Teisingumo Teismas atnaujintų žodinę proceso dalį, kad, pirma, leistų šalims pateikti nuomonę dėl tokio galimo minėtų prašymų nepriimtinumo pagrindo, kuriuo, kaip pažymėjo generalinis advokatas, šalys nesirėmė ir dėl jo nediskutavo, ir, antra, paaiškintų bylų aplinkybes, kurios turi būti paaiškintos.

24 Tame pačiame prašyme Ombudsmenas taip pat atkreipia dėmesį į naujas faktines aplinkybes, atsiradusias pasibaigus žodinei proceso daliai, kurios gali patvirtinti, kad Teisingumo Teismui pateikti klausimai nėra hipotetiniai, ir turėti lemiamos įtakos sprendimui, kurį Teisingumo Teismas turi priimti šiose sujungtose bylose. Šios naujos aplinkybės tai, pirma, keli konkretūs atvejai, kai neseniai buvo pradėtos drausminės procedūros prieš teisėjus dėl jų priimtų sprendimų turinio, visų pirma sprendimų, kuriuose tie teisėjai ketino vadovautis 2019 m. lapkričio 19 d. Teisingumo Teismo sprendime *A. K. ir kt.* (*Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas*) (C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982) pateiktomis išvadomis.

25 Antra, 2019 m. gruodžio 20 d. Seimas priėmė *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Įstatymas dėl bendrosios kompetencijos teismų organizavimo, Aukščiausiojo Teismo įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai); juo siekiama gerokai sugriežtinti teisėjams taikomą drausminę tvarką ir, be kita ko, numatyta (siekiant visų pirma, kad tas Teisingumo Teismo sprendimas būtų neveiksmingas), jog teismas negali ginčyti teisėjo paskyrimo ar konstitucinio organo teisėtumo, antraip tokio teismo teisėjui ar teisėjams bus keliamos drausminės bylos. Tuo pačiu tikslu minėtame įstatyme įtvirtinta išimtinė *Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw publicznych Sądu Nawyższego* (Aukščiausiojo

Teismo Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija, Lenkija) kompetencija nagrinėti bet kokius kaltinimus dėl to, kad teisėjas ar teismas nėra nepriklausomi; ši kolegija buvo neseniai sukurta ir, be kita ko, kiek tai susiję su šios kolegijos narių skyrimo procedūra, turi tokių pačių trūkumų, kokių, kaip pažymėjo Teisingumo Teismas 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendime *A. K. ir kt.* (*Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas*) (C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982), turi Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegija.

26 2020 m. vasario 13 d. papildomame prašyme Ombudsmenas nurodo, viena vertus, kad per tą laiką 2019 m. gruodžio 20 d. įstatymas buvo pasirašytas Lenkijos Respublikos Prezidento (2020 m. vasario 4 d.) ir paskelbtas (*Dz. U.*, 2020 m., 190 p.), o jo įsigaliojimas buvo numatytas 2020 m. vasario 14 d. Kita vertus, jis teigia, kad visų pirma dėl šio sprendimo 24 punkte jau nurodytų priežasčių teisėjams taikomos drausminės procedūros ir administracinės priemonės, kurių daugėja, o šiuo metu skiriamos ir drausminės nuobaudos. 2020 m. kovo 2 d. papildomame prašyme Ombudsmenas atkreipia dėmesį į aplinkybę, kad *Prokuratura Krajowa* (Nacionalinė prokuratūra, Lenkija), taikydama 2019 m. gruodžio 20 d. įstatymą, neseniai pateikė Drausmės kolegijai prašymą panaikinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje C-563/18 pateikusio teisėjo imunitetą ir leisti patraukti jį baudžiamojon atsakomybėn už tai, kad leido žiniasklaidai įrašyti sprendimo, priimto byloje, kurioje buvo ginčijamas *Sejm* (Seimas) sesijų vietos perkėlimas, paskelbimą; tame sprendime jis nurodė prokuratūrai atnaujinti tyrimą dėl tokio perkėlimo. Ombudsmeno nuomone, vertindamas šiose bylose pateiktų klausimų priimtinumą ir esmę Teisingumo Teismas turėtų atsižvelgti į šias pasikeitusias aplinkybes; tai būtų pateisinimas, jeigu jis nuspręstų atnaujinti žodinę proceso dalį.

27 Šiuo klausimu primintina, pirma, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute ir Teisingumo Teismo procedūros reglamente šio statuto 23 straipsnyje nurodytiems suinteresuotiesiems asmenims nenumatyta galimybės pateikti pastabų dėl generalinio advokato pateiktos išvados (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt.* (*Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas*), C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 61 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

28 Antra, pagal SESV 252 straipsnio antrą pastraipą generalinis advokatas viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikia motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą jis privalo dalyvauti. Teisingumo Teismo nesaisto nei generalinio advokato išvada, nei ją grindžiantys motyvai. Taigi suinteresuotosios šalies nesutikimas su generalinio advokato išvada, nepaisant to, kokie klausimai joje nagrinėjami, savaime negali būti motyvas, pateisinantis žodinės proceso dalies atnaujinimą (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt.* (*Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas*), C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

29 Vis dėlto Teisingumo Teismas pagal savo Procedūros reglamento 83 straipsnį bet kuriuo momentu, išklausęs generalinį advokatą, gali priimti nutartį dėl žodinės proceso dalies atnaujinimo, jeigu mano, kad turi nepakankamai informacijos, arba jei pasibaigus šiam etapui šalis nurodė naują faktinę aplinkybę, kuri gali turėti lemiamos įtakos Teisingumo Teismo priimamam sprendimui, arba nagrinėjant bylą reikia remtis argumentu, dėl kurio suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės.

30 Vis dėlto nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas, išklausęs generalinį advokatą, mano, kad pasibaigus rašytinei proceso daliai ir jame surengtam posėdžiui turi visą sprendimui priimti būtiną informaciją, o Ombudsmeno nurodytos naujos faktinės aplinkybės negali turėti lemiamos įtakos Teisingumo Teismo priimamam sprendimui. Be to, jis pažymi, kad šios sujungtos bylos neturi būti nagrinėjamos remiantis argumentu, dėl kurio suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės. Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad nereikia atnaujinti žodinės proceso dalies.

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

31 Valstybės iždas, *Prokurator Generalny* (generalinis prokuroras, Lenkija) ir Lenkijos vyriausybė teigia, kad Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti šių prašymų priimti prejudicinį sprendimą, ir iš esmės nurodo, kad tiek pagrindinės bylos, kurios yra visiškai vidinio pobūdžio ir nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, tiek nacionalinės nuostatos dėl nacionalinių teismų organizavimo ir teisėjams taikomų drausminių priemonių, kurios priklauso išimtinei valstybių narių kompetencijai, nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.

32 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, t. y. nuostatą, kurią šiuo atveju prašoma išaiškinti Teisingumo Teismui pateiktuose prejudiciniuose klausimuose, valstybės narės numato teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant subjektams, kad bus paisoma jų teisės į veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse. Taigi valstybės narės turi numatyti teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistemą, pagal kurią minėtose srityse būtų užtikrinama veiksminga teisminė kontrolė (2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija; taip pat 2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija* (*Bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas*), C-192/18, EU:C:2019:924, 99 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

33 Dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos taikymo srities iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad ši nuostata taikoma „Sąjungos teisei priklausančiose srityse“ neatsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis valstybės narės įgyvendina šią teisę, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 51 straipsnio 1 dalį (2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 29 punktas ir 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt.* (*Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas*), C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 82 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

34 Taigi ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti taikoma bet kuriai nacionalinei institucijai, kuri kaip teismas gali priimti sprendimą dėl klausimų, susijusių su Sąjungos teisės taikymu ar aiškinimu, taigi patenkančių į šios teisės taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 40 punktą ir 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt.* (*Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas*), C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 83 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

35 Toks yra prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų atvejis; jiems, kaip Lenkijos bendrosios kompetencijos teismams, gali tekti priimti sprendimą dėl klausimų, susijusių su Sąjungos teisės taikymu ar aiškinimu, ir kaip „teismai“, kaip jie apibrėžiami pagal šią teisę, jie yra priskiriami prie Lenkijos teisių gynimo priemonių „Sąjungos teisei priklausančiose srityse“ sistemos, kaip tai suprantama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, todėl šie teismai turi atitikti veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimus (2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija* (*Bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas*), C-192/18, EU:C:2019:924, 104 punktas).

36 Be to, reikia priminti, kad nors valstybių narių teisingumo sistemos organizavimas priklauso šių valstybių narių kompetencijai, vis dėlto įgyvendinamos šią kompetenciją valstybės narės turi laikytis iš Sąjungos teisės, visų pirma iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, joms kylančių įpareigojimų (2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija* (*Bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas*), C-192/18, EU:C:2019:924, 102 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

37 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją aiškinti ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

Dėl priimtinumo

38 Dėl toliau nurodytų priežasčių Valstybės iždas, generalinis prokuroras ir Lenkijos vyriausybė taip pat remiasi prašymų priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinumu. Pirma, nutartys dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą neatitinka Procedūros reglamento 94 straipsnio reikalavimų, nes, be kita ko, juose nepaaiškinama, koks yra prašomos išaiškinti Sąjungos teisės nuostatos ir pagrindinėse bylose taikytinų nacionalinės teisės aktų ryšys.

39 Antra, pateikti klausimai visiškai nėra susiję su procesais pagrindinėse bylose ir pagrindinių bylų dalyku ir yra bendro, hipotetinio pobūdžio, nes tose bylose prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai neprivalo taikyti nei teisėjams nustatyta drausmine tvarka reglamentuojančių nacionalinių nuostatų, nei ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos. Šį hipotetinį pobūdį taip pat lemia tai, kad drausminių procedūrų pradėjimas po sprendimų, kuriuos prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai turės priimti pagrindinėse bylose, šiame etape atrodo tik kaip galimas, todėl klausimai yra susiję ne su pagrindinėmis bylomis, bet su ateityje galimomis bylomis, dėl kurių gali kilti atitinkamų teisėjų ir nacionalinių drausmės institucijų priešprieša. Atsakymas į tuos klausimus negali turėti įtakos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pareigai priimti sprendimą pagrindinėse bylose remiantis taikytinomis nacionalinėmis materialinėmis ir procesinėmis nuostatomis, nei iš dalies pakeisti šios pareigos apimties. Taigi jis nėra būtinas sprendimui minėtose bylose priimti.

40 Europos Komisija taip pat mano, kad šie prašymai priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtini, nes Sąjungos teisės norma, su kuria susiję Teisingumo Teismui pateikti klausimai, nėra kaip nors susijusi su pagrindinių bylų dalyku; šios bylos yra susijusios su, pirma, Lenkijos miesto išlaidų, patirtų vykdant tam tikras jam patikėtas viešojo administravimo užduotis, apmokėjimu ir, antra, tam tikrų asmenų baudžiamuoju persekiojimu dėl dalyvavimo pagrobimuose, kai numatyta išimtinė tvarka mažinti bausmę. Be to, galimas Teisingumo Teismo atsakymas į prejudicinius klausimus nelemia konkretaus preliminaraus sprendimo, kurį dėl procesinių klausimų ar savo jurisdikcijos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai turės priimti, prieš priimdami sprendimą dėl pagrindinių bylų esmės. Taigi toks atsakymas ne padėtų išspręsti minėtas bylas, o reikštų, kad Teisingumo Teismas pateikia patariamąją nuomonę bendrais ar hipotetiniais klausimais.

41 Dėl šių klausimu reikia iškart pažymėti, kad savo atitinkamose prašymuose priimti prejudicinį sprendimą šiuos prašymus pateikę teismai, pirma, pakankamai išdėstė pagrindinių bylų aplinkybes ir, antra, išsamiai nurodė naujų nacionalinės teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias teisėjams taikomą drausminę tvarką. Trečia, šie teismai nurodė tiek priežastis, dėl kurių jiems, kaip nacionaliniams teismams, galintiems spręsti dėl Sąjungos teisės taikymo ar aiškinimo, kilo abejonių dėl minėtos tvarkos atitikties ESS 19 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai, tiek priežastis, dėl kurių jie mano, kad atsakymas į Teisingumo Teismui pateiktus klausimus dėl aiškinimo reikalingas atsižvelgiant į sprendimų, kuriuos jie turi priimti pagrindinėse bylose, perspektyvą ir nuogąstavimus, kad ypatingomis minėtų bylų aplinkybėmis dėl atitinkamų teisėjų bus pradėta drausminė procedūra, jeigu jie turės išspręsti tas bylas taip, kaip nurodyta šio sprendimo 4 ir 5 punktuose.

42 Taigi šie teismai įvykdė Procedūros reglamento 94 straipsnyje ir konkrečiai to straipsnio c punkte nustatytus reikalavimus, nes pakankamai nurodė, kodėl nagrinėjamu atveju pateikė klausimą dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos išaiškinimo, ir paaiškino, jų nuomone, egzistuojantį minėtos Sutarties nuostatos ir nacionalinių nuostatų, ryšį; jie mano, kad šios nuostatos gali daryti poveikį teismo procesui, kuriam pasibaigus jie priims savo sprendimus, taigi ir jų nagrinėjamų pagrindinių bylų baigčiai.

43 Be to, reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma

svarbos prezumpcija (2003 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Salzmann*, C-300/01, EU:C:2003:283, 31 punktas; taip pat 2017 m. birželio 29 d. Sprendimo *Popławski*, C-579/15, EU:C:2017:503, 16 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

44 Vis dėlto iš suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, pagal kurią Teisingumo Teismas nacionaliniams teismams teikia Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris reikalingas sprendimui jų nagrinėjamose bylose priimti (1990 m. spalio 18 d. Sprendimo *Dzodzi*, C-297/88 ir C-197/89, EU:C:1990:360, 33 punktas; taip pat 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Fish Legal ir Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateikiamas ne dėl to, kad būtų suformuluotos patariamosios nuomonės bendro pobūdžio arba hipotetiniais klausimais, o dėl būtinybės veiksmingai išspręsti ginčą (1995 m. birželio 15 d. Sprendimo *Zabala Erasun ir kt.*, C-422/93 – C-424/93, EU:C:1995:183, 29 punktas; taip pat 2018 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Wightman ir kt.*, C-621/18, EU:C:2018:999, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

45 Kaip matyti iš pačios SESV 267 straipsnio formuluotės, prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti „reikalingas“, kad jį pateikęs teismas galėtų „priimti sprendimą“ savo nagrinėjamoje byloje (šiuo klausimu žr. 2011 m. vasario 17 d. Sprendimo *Weryński*, C-283/09, EU:C:2011:85, 35 punktą).

46 Teisingumo Teismas yra ne kartą minėjęs, kad iš SESV 267 straipsnio formuluotės ir jo struktūros matyti, jog prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra, be kita ko, grindžiama prielaida, kad nacionaliniuose teismuose iš tiesų nagrinėjama byla, kurioje jie turi priimti sprendimą, galimai atsižvelgdami į prejudicinį sprendimą (1988 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Pardini*, 338/85, EU:C:1988:194, 11 punktas; 1991 m. spalio 4 d. Sprendimo *Society for the Protection of Unborn Children Ireland*, C-159/90, EU:C:1991:378, 12 ir 13 punktai; taip pat 2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *Pohotovosť*, C-470/12, EU:C:2014:101, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

47 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismo užduotį reikia skirti pagal tai, ar jam pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, ar pareiškiamas ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo konstatavimo. Iš tiesų, nors nagrinėdamas ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo Teisingumo Teismas turi patikrinti, ar Komisijos arba valstybės narės ginčijama nacionalinė priemonė ar veiksmai prieštarauja Sąjungos teisei (bendrąja prasme ir nenagrinėjant ar nacionaliniuose teismuose sprendžiamas dėl jų kilęs ginčas), Teisingumo Teismo užduotis vykstant prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrai yra padėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui priimti sprendimą konkrečioje jo nagrinėjamoje byloje (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 49 punktą).

48 Taigi šiame procese turi egzistuoti toks minėtos bylos ir Sąjungos teisės nuostatų, kurias prašoma išaiškinti, ryšys, kad šis išaiškinimas atitiktų objektyvų sprendimo, kurį turi priimti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, priėmimo poreikį (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 25 d. Nutarties *Nour*, C-361/97, EU:C:1998:250, 15 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

49 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, pirma, kad pagrindinės bylos iš esmės neturi jokio ryšio su Sąjungos teise ir pirmiausia su ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, dėl kurios pateikti prejudiciniai klausimai, todėl prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai neprivalo taikyti šios teisės ar minėtos nuostatos, kad galėtų priimti sprendimą dėl tų bylų esmės. Tuo šios sujungtos bylos skiriasi, be kita ko, nuo bylos, kurioje priimtas 2018 m. vasario 27 d. Sprendimas *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117); joje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pareikštas ieškinys dėl administracinių sprendimų, kuriais buvo sumažintas *Tribunal de Contas* (Audito Rūmai, Portugalija) narių darbo užmokestis, panaikinimo; tie sprendimai buvo priimti pagal tokį sumažinimą numatančius nacionalinės teisės aktus, kurių atitiktis ESS 19 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai buvo ginčijama minėtame prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.

50 Antra, nors Teisingumo Teismas yra pripažinęs priimtinais prejudicinius klausimus dėl Sąjungos teisės procesinių nuostatų, kurias atitinkamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo taikyti priimdamas savo sprendimą, išaiškinimo (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2011 m. vasario 17 d. Sprendimo *Weryński*, C-283/09, EU:C:2011:85, 41 ir 42 punktus), šiose sujungtose bylose pateikti klausimai neapima šio aspekto.

51 Trečia, taip pat neatrodo, kad Teisingumo Teismui atsakius į šiuos klausimus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiems teismams būtų pateiktas toks Sąjungos teisės išaiškinimas, koks leistų jiems išspręsti nacionalinės teisės procesinius klausimus, paskui išnagrinėti jiems pateiktas bylas iš esmės. Tuo šios bylos taip pat skiriasi, pavyzdžiui, nuo bylų, kuriose buvo priimtas 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *A. K. ir kt.* (*Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas*) (C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982); tose bylose prašytas Teisingumo Teismo prejudicinis išaiškinimas galėjo turėti įtakos teismo, turinčio jurisdikciją iš esmės nagrinėti su Sąjungos teise susijusias bylas, nustatymo klausimui, kaip konkrečiai matyti iš šio sprendimo 100, 112 ir 113 punktų).

52 Šiomis aplinkybėmis iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nematyti, kad egzistuoja toks Sąjungos teisės nuostatos, dėl kurios pateikti šie prejudiciniai klausimai, ir pagrindinių bylų ryšys, dėl kurio prašomas išaiškinimas būtų reikalingas tam, kad prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai, remdamiesi iš tokių išaiškinimų gauta informacija, galėtų priimti sprendimus, reikalingus nagrinėjant šias bylas.

53 Taigi minėti klausimai nėra susiję su Sąjungos teisės aiškinimu, kuris būtų objektyviai reikalingas nagrinėjant minėtas bylas, jie yra bendrojo pobūdžio.

54 Dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų šio sprendimo 20 ir 21 punktuose minėtuose laiškuose nurodytos aplinkybės, kad dėl dviejų šiuos prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teisėjų dėl tokių prašymų buvo pradėtas tyrimas, po kurio jiems gali būti taikoma drausminė procedūra, reikia pažymėti, kad pagrindinėse bylose, dėl kurių Teisingumo Teismui pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą šiose sujungtose bylose, tokios aplinkybės nėra. Be to, reikia pažymėti, kad, kaip Lenkijos vyriausybė nurodė savo rašytinėse pastabose ir per posėdį Teisingumo Teisme, minėtos tyrimo procedūros buvo užbaigtos dėl to, kad nebuvo nustatyta jokių drausmės pažeidimų, susijusių su pareigų prestižo menkinimu dėl taip suformuluotų prašymų priimti prejudicinį sprendimą.

55 Vis dėlto šiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad, kaip matyti iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, SESV 267 straipsnyje numatyta prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo procedūra yra kertinis teismų sistemos akmuo; šia procedūra užmezgant dialogą tarp Teisingumo Teismo ir valstybių narių teismų teisėjų siekiama užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą ir kartu – jos nuoseklumą, visišką veiksmingumą, autonomiją ir galiausiai savitą Sutartimis sukurtos teisės pobūdį (2014 m. gruodžio 18 d. Nuomonės 2/13, EU:C:2014:2454, 176 punktas ir 2018 m. spalio 24 d. Sprendimo *XC ir kt.*, C-234/17, EU:C:2018:853, 41 punktas).

56 Taip pat pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją SESV 267 straipsniu nacionaliniams teismams suteikiama plačiausia galimybė kreiptis į Teisingumo Teismą, kai jie mano, jog nagrinėjamoje byloje kyla klausimų dėl Sąjungos teisės nuostatų, kurios yra svarbios sprendžiant jiems pateiktą ginčą, išsiaiškinimo ar jų galiojimo įvertinimo. Beje, nacionaliniai teismai gali laisvai pasinaudoti šia galimybe bet kuriuo, kaip jie mano, tinkamu proceso momentu (žr. 2010 m. spalio 5 d. Sprendimo *Elchinov*, C-173/09, EU:C:2010:581, 26 punktą; taip pat 2018 m. spalio 24 d. Sprendimo *XC ir kt.*, C-234/17, EU:C:2018:853, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

57 Taigi nacionalinės teisės norma negali būti kliūtis nacionaliniam teismui pasinaudoti minėta galimybe, kuri iš tiesų yra neatsiejama nuo SESV 267 straipsnyje nustatytos nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo sistemos ir teisėjo, kuriam pavesta taikyti Sąjungos teisę, funkcijų, pagal šią

nuostatą patikėtų nacionaliniams teismams (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt.* (*Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas*), C-585/18, C-625/18 ir C-624/18, EU:C:2019:982, 103 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

58 Taigi nacionalinės nuostatos, pagal kurias nacionaliniams teisėjams gali būti taikomos drausminės procedūros dėl to, kad jie pateikė Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą (šiuo klausimu žr. 2018 m. spalio 1 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Miasto Łowicz et Prokuratura Okręgowa w Płocku*, C-558/18 ir C-563/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:923, 21 punktą), yra draudžiamos. Iš tiesų vien tikimybė, kad tam tikru atveju gali būti pradėta drausminė procedūra dėl to, kad buvo pateiktas toks prašymas priimti prejudicinį sprendimą arba nuspręsta jo neatsiimti po to, kai jis buvo pateiktas, gali atitinkamiems nacionaliniams teisėjams sutrukdyti veiksmingai naudotis ankstesniame punkte nurodyta galimybe ir funkcijomis.

59 Beje, tai, kad šiems teisėjams netaikomos drausminės procedūros ar nuobaudos už naudojimąsi tokia galimybe kreiptis į Teisingumo Teismą, kuri priklauso jų išimtinei kompetencijai, yra su jų nepriklausomumu neatsiejamai susijusi garantija (šiuo klausimu žr. 2019 m. vasario 12 d. Nutarties *RH*, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, 47 punktą); šis nepriklausomumas pirmiausia būtinas tam, kad tinkamai veiktų teismų bendradarbiavimo sistema, kurią įgyvendina SESV 267 straipsnyje numatytas kreipimosi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo mechanizmas (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (*Teismų sistemos trūkumai*), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 54 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

60 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad šiuos prašymus priimti prejudicinį sprendimą reikia pripažinti nepriimtinais.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

61 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

Sąd Okręgowy w Łodzi **(Lodzės apygardos teismas, Lenkija) ir** ***Sąd Okręgowy w Warszawie*** **(Varšuvos apygardos teismas, Lenkija) 2018 m. rugpjūčio 31 d. ir 2018 m. rugsėjo 4 d. nutartimis pateikti prašymai priimti prejudicinį sprendimą nepriimtini.**

Parašai.